

ÚVOD

Věda, klasifikace věd

- **věda** = zkoumání, získávání nových poznatků
- hypotéza → pozorování, experiment → potvrzení
- každá věda má specifické metody
- **scientismus** = přeceňování vědeckých poznatků
- **metavěda** = věda o vědě

- počátky vědy: starověk, 6. st., filosofie (filein = milovat, sofia = moudrost), nejstarší filozof: Pýthagorás za Samu
- postupné osamostatnění jednotlivých disciplín
- nejmladší vědy: genetika, kybernetika

Středověk

- poznání v kláštorech, na univerzitách
- **skriptoria** = místo, kde se opisovaly knihy
- 4 fakulty: teologie, medicína, právo, artistická fakulta
- Sedmero svobodných umění (septem artes liberales) – základ středověkého vědění

Novověk

- astronomie, heliocentrická teorie: Koperník, Galilei, Bruno, Kepler, Tycho de Brahe
- zámořské objevy → nové objevy
- 17. století = velké století vědy
- Isaac Newton
- **Auguste Comte**: nový směr **pozitivismus** – zkoumat jen to, co jde ověřit
- nové disciplíny: psychologie, sociologie (zakl. Comte)

Klasifikace věd

1. **univerzální**: filozofie (člověk, společnost, pohled na svět), teologie (o bohu)
2. **speciální**
 - a. **formální** (logika, matematika)
 - b. **reálné**
 - **exaktní** (empirické, přírodní)
 - **humanitní** (společenské)

Pozn. přírodní vědy = fyzikální + biologie

Společenské vědy

- etika (ethos = zvyk, mrav, povaha), morálka (mores = mravy)
- právo
- pedagogika (paidagógos = otrok, paidós = dítě, ágein = vésti)
- sociologie (societas = společnost), zakl. Comte
- ekonomie (oikos = dům, nomos = zákon), oikonomos
- historie (historia), prehistorie
- etnografie (ethné = lid, národ, kmen; grafein = psát) ... popisuje zvyky různých národů
- rétorika ... umění řečnické
- estetika ... krása, umění
- politologie ... jak spravovat stát

- psychologie ... o psychice
- lingvistika ... věda o jazycích
- demografie ... obyvatelstvo, populace
- religionistika ... o náboženství
- antropologie ... člověk jako společenská bytost